

Seat No.	
----------	--

M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: Oct/Nov-2023

Introduction & Theory of Public Administration (230127101)

Day & Date: Friday, 05-01-2024
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

12

- 1) — यांना लोक प्रशासनाचे जनक म्हटले जाते.
 अ) हेन्री फेयोल
 ब) हर्बर्ट सायमन
 क) वुड्रो विल्सन
 ड) यापैकी नाही
- 2) मानवी संबंधांचा दृष्टिकोन कोणी दिला?
 अ) एफडब्ल्यू टेलर
 ब) एल्टन मेयो
 क) हेन्री फेयोल
 ड) यापैकी नाही
- 3) सरकारला उत्तरदायित्व हे कोणाचे वैशिष्ट्य आहे?
 अ) लोक प्रशासन
 ब) खाजगी प्रशासन
 क) कॉर्पोरेट प्रशासन
 ड) यापैकी काहीही नाही
- 4) प्रशासनाचा अभिजात सिद्धांत — म्हणूनही ओळखला जातो.
 अ) ऐतिहासिक सिद्धांत
 ब) यांत्रिक सिद्धांत
 क) स्थानिक सिद्धांत
 ड) मानवी संबंध सिद्धांत
- 5) वैज्ञानिक व्यवस्थापन चळवळीचे जनक कोणाला म्हणतात.
 अ) एफडब्ल्यू टेलर
 ब) वुड्रो विल्सन
 क) एल्टन मेयो
 ड) हेन्री फेयोल
- 6) लोकप्रशासनाचा एक विषय म्हणून अभ्यास कोणत्या देशात सुरु झाला?
 अ) यू.एस.ए.
 ब) इंग्लंड
 क) भारत
 ड) फ्रान्स
- 7) निर्णय घेण्याचा सिद्धांत कोणी दिला?
 अ) रिग्ज
 ब) एफडब्ल्यू टेलर
 क) हर्बर्ट सायमन
 ड) एल्टन मेयो
- 8) POSDCORB हा शब्द कोणी तयार केला?
 अ) हेन्री फेयोल
 ब) हर्बर्ट सायमन
 क) गुलिक आणि उर्विक
 ड) एल्टन मेयो

- 9) माहितीचा अधिकार हा भारतीय राज्यघटनेतील कोणत्या कलमाचा भाग आहे?
अ) कलम 21 ब) कलम 19
क) कलम 25 ड) यापैकी काहीही नाही
- 10) नफा मिळवणे हे त्याचे आवश्यक वैशिष्ट्य आहे?
अ) लोक प्रशासन ब) खाजगी व्यवस्थापन
क) सामाजिक प्रशासन ड) सरकारी विभाग
- 11) हॉथॉर्न प्रयोग —— शी संबंधित आहेत.
अ) मानवी संबंध दृष्टीकोन ब) अभिजात दृष्टीकोन
क) पर्यावरणीय दृष्टीकोन ड) यांत्रिक दृष्टीकोन
- 12) प्रशासनाची तत्वे मिथक आणि सुविचार म्हणून कोणी नाकारली?
अ) चेस्टर बर्नार्ड ब) एलडी व्हाईट
क) हर्बर्ट सायमन ड) विलोबी

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)**12**

- 1) F. W. Taylor चा वैज्ञानिक व्यवस्थापन सिद्धांत स्पष्ट करा.
- 2) लोकप्रशासनाच्या अभ्यासात राजकीय व्यवस्थेच्या भूमिकेचा उल्लेख करा.
- 3) हेन्री फेयोलचे योगदान स्पष्ट करा.
- 4) लोकसहभागाचे महत्त्व समजावून सांगा.
- 5) सार्वजनिक प्रशासनाच्या अभ्यासात पर्यावरणीय दृष्टिकोनावर एक टीप लिहा.
- 6) लिबरल डेमोक्रेटिक

प्र.3 टिपा लिहा. (कोणतेही दोन)**12**

- 1) खाजगी प्रशासनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- 2) F. W. Riggs वर एक टीप लिहा.
- 3) लोकप्रशासनाच्या वाढीचे विविध टप्पे एक विषय म्हणून समजावून सांगा.
- 4) लोक प्रशासनाच्या वाढीमध्ये मानवी संबंधांचा दृष्टिकोन थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.4 विस्तृत उत्तरे प्रश्न. (कोणतेही एक)**12**

- 1) लोक प्रशासन आणि समाजशास्त्र यांच्यातील संबंध सैद्धांतिकदृष्ट्या स्पष्ट करा?
किंवा
- 2) हर्बर्ट सायमनचा निर्णय घेण्याचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.5 विस्तृत उत्तरे प्रश्न.**12**

आजच्या जगात लोकप्रशासन विषयाचा अर्थ आणि महत्त्व यावर चर्चा करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: Oct/Nov-2023**

Introduction & Theory of Public Administration (230127101)

Day & Date: Friday, 05-01-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Question:

12

- 1) _____ is called as the father of Public Administration.
 - a) Henry Fayol
 - b) Herbert Simon
 - c) Woodrow Wilson
 - d) None of these
- 2) Human relations approach was given by whom?
 - a) F. W. Taylor
 - b) Elton Mayo
 - c) Henry Fayol
 - d) None of these
- 3) Accountability to the government is a feature of whom?
 - a) Public Administration
 - b) Private Administration
 - c) Corporate Administration
 - d) None of these
- 4) The classical theory of administration is also known as _____.
 - a) Historical Theory
 - b) Mechanistic Theory
 - c) Locational Theory
 - d) Human Relations Theory
- 5) Who is called the Father of Scientific Management Movement?
 - a) F. W. Taylor
 - b) Woodrow Wilson
 - c) Elton Mayo
 - d) Henry Fayol
- 6) The study of Public Administration as a subject discipline began in which country?
 - a) U.S.A
 - b) England
 - c) India
 - d) France
- 7) Decision making theory was given by whom?
 - a) Riggs
 - b) F.W.Taylor
 - c) Herbert Simon
 - d) Elton Mayo
- 8) The term POSDCORB was coined by whom?
 - a) Henry Fayol
 - b) Herbert Simon
 - c) Gullick & Urwick
 - d) Elton Mayo
- 9) Right to Information is part of which Article in the Constitution of India?
 - a) Article 21
 - b) Article 19
 - c) Article 25
 - d) None of these

- 10) Profit making is an essential feature of?
 - a) Public Administration b) Private Management
 - c) Social Administration d) Government Department

- 11) Hawthorne Experiments is related to _____.
 - a) Human Relations Approach
 - b) Classical Approach
 - c) Ecological Approach
 - d) Mechanistic Approach

- 12) Who rejected the Principles of Administration as myths and proverbs?
 - a) Chester Barnard b) L.D. White
 - c) Herbert Simon d) Willoughby

Q.2 Write Short Answers (Any Four) 12

- a) Explain the Scientific Management theory of F. W. Taylor.
- b) Mention the role of political system in the study of Public Administration.
- c) Explain the contribution of Henry Fayol.
- d) Explain the importance of Public participation.
- e) Write a note on ecological approach in the study of Public Administration.
- f) Liberal Democratic

Q.3 Write short notes (Any Two) 12

- a) Explain the features of Private Administration.
- b) Write a note on F. W. Riggs.
- c) Explain the various stages of growth of Public Administration as a discipline.
- d) Briefly explain the Human relations approach in the growth of Public Administration

Q.4 Broad answer question (Any One) 12

- a) Elaborate the relation between Public Administration & Sociology in theory?
- b) Explain the Decision making theory of Herbert Simon.

Q.5 Broad answer question 12

Discuss the meaning and importance of the discipline of Public Administration in today's world.

Seat
No.

Set P

**M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: Oct/Nov-2023
Indian Administration (230127102)**

Day & Date: Sunday, 07-01-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.** **12**
- 1) भारताच्या राष्ट्रपतींना पदाची शपथ कोण देते.
 अ) पंतप्रधान ब) भारताचे उपराष्ट्रपती
 क) भारताचे सरन्यायाधीश ड) यापैकी नाही
 - 2) लोकसभा सदस्य होण्यासाठी किमान वय किती असावे.
 अ) 18 वर्षे ब) 21 वर्षे
 क) 25 वर्षे ड) 30 वर्षे
 - 3) मंत्रिपरिषदेची नेमणूक राष्ट्रपती कोणाच्या सल्ल्याने करतात?
 अ) पंतप्रधान ब) अर्थमंत्री
 क) संरक्षण मंत्री ड) यापैकी एकही नाही
 - 4) कौटिल्यने खालीलपैकी कोणता ग्रंथ लिहिला?
 अ) मानशास्त्र ब) वास्तुशास्त्र
 क) नितीशास्त्र ड) अर्थशास्त्र
 - 5) मंत्रिमंडळ बैठकीचे प्रमुख कोण असतात.
 अ) पंतप्रधान ब) संरक्षण मंत्री
 क) अर्थमंत्री ड) गृहमंत्री
 - 6) प्रांतांमध्ये द्विसरकार कोणत्या कायद्याने प्रस्थापित झाली?
 अ) भारत सरकार कायदा 1909 ब) सनद कायदा 1833
 क) सनद कायदा 1893 ड) भारत सरकार कायदा 1919
 - 7) भारताचे सर्वोच्च न्यायालय येथे आहे.
 अ) कोलकाता ब) मुंबई
 क) चेन्नई ड) नवी दिल्ली
 - 8) घटनेचे कलम 61 कोणाशी संबंधित आहे?
 अ) भारताचे राष्ट्रपती ब) भारताचे पंतप्रधान
 क) सरपंच ड) भारताचे सर्वोच्च न्यायालय

- 9) सरकारच्या विरोधात अविश्वास ठराव कोणाला मांडता येईल?
 अ) लोकसभा
 ब) राज्यसभा
 क) लोकसभा आणि राज्यसभा दोन्ही
 ड) यापैकी नाही
- 10) राज्यसभेचे पदसिद्ध अध्यक्ष कोण आहेत?
 अ) विरोधी पक्षनेता
 ब) पंतप्रधान
 क) सभापती
 ड) उपराष्ट्रपती
- 11) भारताच्या सशस्त्र दलांचे कमांडर इन चीफ कोण आहेत?
 अ) पंतप्रधान
 ब) संरक्षण मंत्री
 क) भारताचे राष्ट्रपती
 ड) यापैकी नाही
- 12) भारताच्या पंतप्रधानाची नियुक्ती कोणाद्वारे केली जाते?
 अ) भारताचे राष्ट्रपती
 ब) भारताचे सरन्यायाधीश
 क) लोकसभा अध्यक्ष
 ड) उपराष्ट्रपती

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

12

- अ) भारतोच्च सर्वोच्च न्यायालय.
 ब) भारताच्या अॅटर्नी जनरलच्या भूमिकेची चर्चा करा.
 क) भारताचे उपराष्ट्रपती.
 ड) कॅबिनेट सचिवाच्या भूमिकेची चर्चा करा.
 इ) जनहित याचिका ही संकल्पना स्पष्ट करा.
 ई) भारताच्या राष्ट्रपतींवर महाभियोग.

प्र.3 टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

12

- अ) लोकसभा अध्यक्ष.
 ब) भारत सरकार कायदा 1935.
 क) मौर्य प्रशासनाची वैशिष्ट्ये.
 ड) कॅबिनेट सचिवाच्या कार्ये.

प्र.4 विस्तृत उत्तरे प्रश्न. (कोणतेही एक)

12

भारताच्या पंतप्रधानांचे अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

किंवा

भारतीय संसदेची भूमिका, रचना आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

प्र.5 भारताच्या राष्ट्रपतींचे अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

12

Seat No.	
-----------------	--

**M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
Oct/Nov-2023**

Indian Administration (230127102)

Day & Date: Sunday, 07-01-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct Alternative.

12

- 1) President of India is given the oath of office by _____.
 - a) Prime Minister
 - b) Vice President of India
 - c) Chief Justice of India
 - d) None of these
- 2) What is the minimum age to be a Lok Sabha member.
 - a) 18 years
 - b) 21 years
 - c) 25 years
 - d) 30 years
- 3) Council of Ministers are appointed by the President on the advice of?
 - a) Prime Minister
 - b) Finance Minister
 - c) Defence Minister
 - d) None of these
- 4) Kautilya wrote which of the following book _____.
 - a) Maanshastra
 - b) Vastushastra
 - c) Nitishastra
 - d) Arthashastra
- 5) Who is the head of Cabinet meetings.
 - a) Prime Minister
 - b) Defence Minister
 - c) Finance Minister
 - d) Home Minister
- 6) Dyarchy in provinces was established by which Act?
 - a) Government of India Act 1909
 - b) Charter Act of 1833
 - c) Charter Act of 1893
 - d) Government of India Act 1919
- 7) Supreme Court of India is located in _____.
 - a) Kolkata
 - b) Mumbai
 - c) Chennai
 - d) New Delhi
- 8) Article 61 of Constitution is related to whom?
 - a) President of India
 - b) Prime Minister of India
 - c) Sarpanch
 - d) Supreme Court of India
- 9) A motion of No Confidence against the government can be introduced in.
 - a) Lok Sabha
 - b) Rajya Sabha
 - c) Both Lok Sabha & Rajya Sabha
 - d) None of these
- 10) Who is the ex officio chairman of the Rajya Sabha?
 - a) Leader of Opposition
 - b) Prime Minister
 - c) Speaker
 - d) Vice President

- 11) Who is the Commander in Chief of the Armed forces of India?
a) Prime Minister b) Defence Minister
c) President of India d) None of these
- 12) The Prime Minister of India is appointed by whom.
a) President of India b) Chief Justice of India
c) Lok Sabha Speaker d) Vice President

- Q.2 Write a short answers. (Any Four) 12**
a) Supreme Court of India.
b) Discuss the role of Attorney General of India.
c) Vice President of India.
d) Discuss the role of Cabinet Secretary.
e) Explain the concept of Public Interest Litigation.
f) Impeachment of the President of India
- Q.3 Write short notes (Any Two) 12**
a) Lok Sabha Speaker.
b) Government of India Act 1935.
c) Features of Mauryan Administration.
d) Functions of Cabinet Secretariat.
- Q.4 Broad answers question. (Any One) 12**
a) Discuss the powers and functions of the Prime Minister of India.
OR
b) Discuss the role, structure and functions of the Parliament of India.
- Q.5 Discuss the powers and functions of President of India. 12**

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: Oct/Nov-2023
Indian Administrative Thinkers (230127103)**

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

12

- 1) अर्थशास्त्राचा लेखक कोण होता?

अ) बाल्मिक मुनी	ब) कौटिल्य
क) बाणभट्ट	ड) यापैकी नाही
- 2) शिवाजीच्या राज्य कारभारात महसूलाचा प्रमुख स्रोत कोणता होता.

अ) दंड	ब) अबकारी
क) जमीन महसूल	ड) सीमाशुल्क
- 3) भारतीय राज्यघटनेचे जनक कोणाला मानले जाते?

अ) जवाहरलाल नेहरू	ब) राजेंद्र प्रसाद
क) बी. आर. आंबेडकर	ड) यापैकी काहीही नाही
- 4) शिवाजी प्रशासनात सेनापती कोण होते.

अ) पंतप्रधान	ब) सशस्त्र दल प्रमुख
क) मुख्य न्यायाधीश	ड) धर्मादाय अधिकारी
- 5) विश्वस्तपदाची संकल्पना कोणी दिली?

अ) महात्मा गांधी	ब) महात्मा फुले
क) लोकमान्य टिळक	ड) माओ
- 6) सप्तांग सिद्धांतातील अमात्य म्हणजे कोण?

अ) खजिनदार	ब) जमीन आणि प्रदेश
क) पंतप्रधान	ड) राजा
- 7) सप्तांग सिद्धांतातील दुर्ग काय सूचित करतो.

अ) राजा	ब) मंत्री
क) खजिना	ड) किल्ले
- 8) चौथ आणि सरदेशमुखी कर कोणाच्या प्रशासनाशी संबंधित आहेत?

अ) मुघल प्रशासन	ब) ब्रिटिश प्रशासन
क) छत्रपती शिवाजी महाराज	ड) कौटिल्य

- 9) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या न्यायिक प्रशासनातील सर्वोच्च न्यायालय कोणते होते.
अ) हजार मजलिस ब) दिवाण
क) सेनापती ड) यापैकी नाही
- 10) भारताचे पहिले कायदा मंत्री कोण होते?
अ) मौलाना आझाद ब) डॉ. बी. आर. आंबेडकर
क) सरदार पटेल ड) जवाहरलाल नेहरू
- 11) भारत खेड्यात राहतो असे कोणी म्हटले?
अ) राजेंद्र प्रसाद ब) महात्मा गांधी
क) जवाहरलाल नेहरू ड) यापैकी नाही
- 12) रामराज्याची संकल्पना कोणी दिली?
अ) डॉ. बी. आर. आंबेडकर ब) राजेंद्र प्रसाद
क) महात्मा गांधी ड) कौटिल्य

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)**12**

- अ) न्यायालयीन व्यवस्थेबद्दल आंबेडकरांचे विचार.
ब) कौटिल्याची दुर्गची संकल्पना.
क) छत्रपती शिवाजी महाराजांचा महसूल प्रशासन स्पष्ट करा.
ड) महात्मा गांधीजींनी यांचे विश्वस्तपदाचे स्पष्टीकरण करा.
इ) शिवाजी महाराज प्रशासनाचे पेशवे.
ई) कौटिल्याची कोश संकल्पना.

प्र.3 टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)**12**

- अ) डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांचे जल धोरण स्पष्ट करा.
ब) कौटिल्याचे भ्रष्टाचाराबद्दलचे मत.
क) महात्मा गांधींचा राज्यविहीन समाज.
ड) छत्रपती शिवाजी महाराजांचे न्यायिक प्रशासन.

प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक)**12**

कौटिल्याचा सप्तांग सिद्धांत काय आहे?

किंवा

छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या अष्टप्रधान मंडळाची चर्चा करा.

प्र.5 दीर्घोत्तरी प्रश्न**12**

महात्मा गांधींनी दिलेली ग्रामस्वराज्याची संकल्पना स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: Oct/Nov-2023
Indian Administrative Thinkers (230127103)**

Day & Date: Tuesday, 09-01-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple choice questions

12

- 1) Who was the author of Arthashastra?
 - a) Balmik Muni
 - b) Kautilya
 - c) Banabhatt
 - d) None of these
- 2) What was the major source of Revenue in Shivaji's administration.
 - a) Fines
 - b) Excise
 - c) Land Revenue
 - d) Customs
- 3) Who is considered as the Father of the Indian Constitution?
 - a) Jawaharlal Nehru
 - b) Rajendra Prasad
 - c) B. R. Ambedkar
 - d) None of these
- 4) Senapati in the Shivaji administration was _____.
 - a) Prime Minister
 - b) Chief of the Armed Forces
 - c) Chief Justice
 - d) Charity Officer
- 5) The concept of Trusteeship was given by whom?
 - a) Mahatma Gandhi
 - b) Mahatma Phule
 - c) Lokmanya Tilak
 - d) Mao
- 6) Amatya in Saptang theory means?
 - a) Treasury
 - b) Land & territory
 - c) Prime Minister
 - d) King
- 7) Durg in the Saptanga Theory denotes.
 - a) King
 - b) Minister
 - c) Treasury
 - d) Forts
- 8) Chauth and Sardeshmukhi tax are related to whose administration?
 - a) Mughal Administration
 - b) British Administration
 - c) Chhatrapati Shivaji Maharaj
 - d) Kautilya
- 9) The highest court in Chhatrapati Shivaji's judicial administration was _____.
 - a) Hazar Majlis
 - b) Diwan
 - c) Senapati
 - d) None of these
- 10) Who was the first Law Minister of India?
 - a) Maulana Azad
 - b) Dr. B. R. Ambedkar
 - c) Sardar Patel
 - d) Jawaharlal Nehru
- 11) Who said India lives in its villages.
 - a) Rajendra Prasad
 - b) Mahatma Gandhi
 - c) Jawaharlal Nehru
 - d) None of these

- 12) Who gave the concept of Ramarajya?
a) Dr. B. R. Ambedkar b) Rajendra Prasad
c) Mahatma Gandhi d) Kautilya

Q.2 Write short answers. (Any Four) 12

- a) Ambedkar's views on the Judicial system.
- b) The concept of Durga by Kautilya.
- c) Explain the revenue administration of Chhatrapati Shivaji Maharaj.
- d) Explain Trusteeship as explained by Mahatma Gandhi.
- e) Peshwa of Shivaji's administration.
- f) Kosh concept of Kautilya.

Q.3 Write short notes. (Any Two) 12

- a) Explain the Water Policy of Dr. B. R. Ambedkar.
- b) Kautilya's views on corruption.
- c) Stateless society of Mahatma Gandhi.
- d) Judicial Administration of Chhatrapati Shivaji Maharaj.

Q.4 Broad answers question. (Any One) 12

- a) What is the Saptang Theory of Kautilya?
OR
- b) Discuss Ashtapradhan Mandal of Chhatrapati Shivaji Maharaj.

Q.5 Broad answer question. 12

Explain the concept of Gram Swarajya given by Mahatma Gandhi.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Public Administration (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: Oct/Nov-2023
Research Methodology (230127105)**

Day & Date: Thursday, 11-01-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

12

- 1) माहितीचा प्राथमिक स्रोत ---- आहे.

अ) मुलाखत	ब) संदर्भ पुस्तक
क) सरकारी दस्तऐवजीकरण	ड) स्वतःचे मत
- 2) सामाजिक घटनेचे वैशिष्ट्य ---- आहे.

अ) नियमितता	ब) तथ्यात्मकता
क) निश्चितता	ड) गतिमान
- 3) ---- संशोधन डिजाइनमध्ये समाविष्ट नाही.

अ) संशोधनाचा विषय	ब) संशोधनाचे स्वरूप
क) संशोधनाचा निष्कर्ष	ड) संशोधनाचे उद्दिष्ट
- 4) संदर्भ पुस्तक हा माहितीचा ---- स्रोत आहे.

अ) माध्यमिक	ब) प्राथमिक
क) आदर्श	ड) यापैकी नाही
- 5) ---- हे चांगल्या गृहितकाचे वैशिष्ट्य आहे.

अ) आत्मविश्वास	ब) स्पष्टता
क) वर्णनात्मकता	ड) सर्वसमावेशकता
- 6) 'मुलाखत' म्हणजे दोन किंवा अधिक व्यक्तींमधील ----.

अ) चर्चा	ब) प्रश्न-उत्तर
क) संवादात्मक प्रतिसाद	ड) वाद
- 7) निरीक्षणाद्वारे गोळा केलेली माहिती ---- डेटा म्हणून ओळखली जाते.

अ) थेट	ब) माध्यमिक
क) प्राथमिक	ड) वास्तविक
- 8) आंतरविद्याशाखीय संशोधन म्हणजे ----.

अ) शुद्ध विज्ञानाची मदत घेणे
ब) समाजशास्त्राची मदत घेणे
क) विषयाच्या पलीकडे संशोधन करणे
ड) इतर शास्त्रांची मदत घेणे

- 9) अहवाल लेखन हा संशोधन प्रक्रियेतील ---- टप्पा आहे.
 अ) प्रथम ब) तृतीयक
 क) द्वितीय ड) शेवटचा
- 10) सामाजिक विज्ञान संशोधन ---- विकासासाठी उपयुक्त आहे.
 अ) सामाजिक ब) आर्थिक
 क) सांस्कृतिक ड) वरीलपैकी काहीही नाही
- 11) सामाजिक विज्ञान संशोधन ---- तथ्य शोधण्यावर आधारित आहे.
 अ) सामान्य ब) नवीन
 क) जुने ड) नवीन आणि जुने
- 12) ---- सामाजिक विज्ञान संशोधनातील वैज्ञानिक पद्धतीची पहिली पायरी आहे.
 अ) गृहीतक ब) निरीक्षण
 क) भविष्यवाणी ड) समस्येचे सूत्रीकरण

प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

12

- अ) संशोधन पद्धतीचा अर्थ लिहा.
 ब) संशोधनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 क) गृहितक म्हणजे काय?
 ड) प्रश्नावलीचा अर्थ लिहा.
 ई) अहवाल लेखनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
 फ) केस स्टडी पद्धत म्हणजे काय?

प्र.3 टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

12

- अ) माहिती संकलन
 ब) संशोधन विषयाची निवड
 क) चांगल्या संशोधकाचे गुण सांगा.
 ड) मुलाखतीच्या विविध तंत्रांची चर्चा करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

12

- अ) संशोधनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
 ब) संशोधन आराखडा वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र.5 सामाजिक संशोधन परिभाषित करा आणि त्याची वैशिष्ट्ये तपशीलवार स्पष्ट करा.

12

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: Oct/Nov-2023
Research Methodology (230127105)**

Day & Date: Thursday, 11-01-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions.

12

- 1) The primary source of data is _____.
 - a) Interview
 - b) Reference book
 - c) Government document
 - d) Self opinion
- 2) The characteristic of social phenomena is _____.
 - a) Regularity
 - b) Factuality
 - c) Certainty
 - d) Dynamic
- 3) _____ is not included in research design.
 - a) Topic of research
 - b) Nature of research
 - c) Conclusion of research
 - d) Objective of research
- 4) Reference book is a _____ source of data.
 - a) Secondary
 - b) Primary
 - c) Ideal
 - d) None of these
- 5) _____ is a characteristic of good hypothesis.
 - a) Confidence
 - b) Clarity
 - c) Descriptiveness
 - d) Comprehensiveness
- 6) An 'Interview' means _____ between two or more persons.
 - a) Discussion
 - b) question-answers
 - c) communicative response
 - d) Debate
- 7) Information collected through Observation is known as _____ data.
 - a) Direct
 - b) Secondary
 - c) Primary
 - d) Factual
- 8) Interdisciplinary research means _____.
 - a) To take the help of pure science
 - b) To take the help of sociology
 - c) To make research beyond the subject
 - d) to take the help of other sciences
- 9) Report writing is _____ stage in research process.
 - a) First
 - b) Third
 - c) Second
 - d) Last
- 10) Social science research is helpful in _____ development.
 - a) Social
 - b) Economic
 - c) Cultural
 - d) all of the above

- 11) Social science research is based on discovering _____ facts.
- a) Common
 - b) New
 - c) Old
 - d) New and old
- 12) _____ is the first step in scientific method in social science research.
- a) Hypothesis
 - b) Observation
 - c) Prediction
 - d) Formulation of Problem

Q.2 Answer the following questions. (Any Four)**12**

- a) Write meaning of research methodology.
- b) Explain the importance of research.
- c) What is Hypothesis?
- d) What is Questionnaire?
- e) Explain the objectives of report writing
- f) What is case study method?

Q.3 Write short notes. (Any Two)**12**

- a) Data Collection.
- b) Selection of research topic.
- c) Qualities of good researcher.
- d) Discuss different technic of interview.

Q.4 Answer the following question in detail. (Any one)**12**

- a) Explain the different types of research.

OR

- b) State the characteristics of research design.

Q.5 Define the social science research and explain its features in detail.**12**

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: Oct/Nov-2023
Indian Constitution & Administration (230127106)**

Day & Date: Friday, 29-12-2023
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

12

- 1) भारतीय राज्यघटनेचे कलम 14 आहे ----.
अ) समानतेचा अधिकार
ब) घटनात्मक उपायांचा अधिकार
क) सांस्कृतिक आणि शैक्षणिक हक्क
ड) यापैकी काहीही नाही
- 2) भारतीय राज्यघटनेतील बहुतांश भाग कोणत्या कायद्याचा भाग आहे?
अ) भारत सरकार कायदा 1919 ब) भारत सरकार कायदा 1909
क) भारत सरकार कायदा 1935 ड) यापैकी नाही
- 3) भारतीय राजकीय व्यवस्थेत खालीलपैकी कोण सर्वोच्च आहे?
अ) भारताचे सर्वोच्च न्यायालय ब) भारताचे संविधान
क) भारताचे राष्ट्रपती ड) भारताची संसद
- 4) धोरणे आखताना राज्याने कोणते आदर्श लक्षात ठेवले पाहिजेत?
अ) मूलभूत अधिकार
ब) मूलभूत कर्तव्ये
क) राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वे
ड) मानवी हक्क
- 5) मूलभूत कर्तव्ये यात नमूद केली आहेत ----
अ) कलम 51A ब) कलम 16
क) कलम 32 ड) कलम 62
- 6) भारताचे मुख्य निवडणूक आयुक्त यांची नियुक्ती कोण करते ----
अ) पंतप्रधान ब) भारताचे राष्ट्रपती
क) सर्वोच्च न्यायालय ड) लोकसभा अध्यक्ष
- 7) संघ सरकारचे सर्वात आवश्यक वैशिष्ट्य म्हणजे ----
अ) न्यायपालिकेचे वर्चस्व
ब) संसदेचे वर्चस्व
क) एकल नागरिकत्व
ड) केंद्र आणि राज्य सरकारमधील अधिकारांचे विभाजन

- 8) भारतीय राज्यघटनेचे कलम 148 कोणाशी संबंधित आहे.
 अ) संघ लोकसेवा आयोग
 ब) राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग
 क) भारताचे नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षक
 ड) NITI आयोग
- 9) पहिला प्रशासकीय सुधारणा आयोग —— मध्ये स्थापन करण्यात आला.
 अ) 1950 ब) 1980
 क) 1966 ड) यापैकी नाही
- 10) सेक्युलर या शब्दाचा खरा अर्थ काय आहे.
 अ) सरकारच्या दृष्टीने सर्व धर्म समान आहेत
 ब) अल्पसंख्यांकांशी संबंधित धर्माला विशेष महत्त्व
 क) सरकारने एका धर्माचा प्रचार केला आहे
 ड) यापैकी नाही
- 11) ग्रामपंचायतींचे संघटन कलम कोणते आहे ——.
 अ) कलम 40 ब) कलम 55 मध्ये नमूद केले आहे
 क) कलम 15 ड) यापैकी काहीही नाही
- 12) भारतीय राज्यघटनेतील अस्पृश्यता निर्मूलनाशी संबंधित कलम कोणते आहे.
 अ) कलम 32 ब) कलम 21
 क) कलम 17 ड) कलम 25

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

- अ) सार्वभौम राज्य
 ब) राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग
 क) कलम 32
 ड) भारताचे नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षक
 इ) राज्य धोरणाच्या निर्देशक तत्वांची संकल्पना
 ई) प्रजासत्ताक संकल्पना

12

प्र.3 टिपा लिहा. (कोणतेही दोन)

- अ) धर्मनिरपेक्ष राज्य.
 ब) पहिला प्रशासकीय सुधारणा आयोग.
 क) नीती आयोग.
 ड) भारतीय राज्यघटनेतील नागरिकांची मूलभूत कर्तव्ये.

12

प्र.4 विस्तृत उत्तरे प्रश्न. (कोणतेही एक)

भारतीय निवडणूक आयोगाची रचना आणि कार्य स्पष्ट करा.

किंवा

भारतीय राज्यघटनेतील मूलभूत अधिकारांच्या प्रासंगिकतेची चर्चा करा.

12

प्र.5 विस्तृत उत्तरे प्रश्न.

भारतीय संविधानाच्या मुख्य वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

12

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: Oct/Nov-2023
Indian Constitution & Administration (230127106)

Day & Date: Friday, 29-12-2023
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

12

- 1) Article 14 of the Indian Constitution is _____.
 a) Right to Equality
 b) Right to Constitutional Remedies
 c) Cultural and Educational Rights
 d) None of these
- 2) The majority of the Indian Constitution has been part of which of the Acts?
 a) Government of India Act 1919 b) Government of India Act 1909
 c) Government of India Act 1935 d) None of the these
- 3) In Indian political system which of the following is Supreme.
 a) Supreme Court of India b) Constitution of India
 c) President of India d) Parliament of India
- 4) What are the ideals that a state must keep in mind while framing policies called?
 a) Fundamental Rights
 b) Fundamental Duties
 c) Directive Principles of State Policy
 d) Human Rights
- 5) Fundamental Duties are mentioned in _____.
 a) Article 51A b) Article 16
 c) Article 32 d) Article 62
- 6) The Chief Election Commissioner of India is appointed by _____.
 a) The Prime Minister b) President of India
 c) Supreme Court d) Lok Sabha Speaker
- 7) The most essential feature of a Federal Government is _____.
 a) Supremacy of Judiciary
 b) Supremacy of Parliament
 c) Single Citizenship
 d) Division of power between Central and State government
- 8) Article 148 of the Indian Constitution is related to _____.
 a) Union Public Service Commission
 b) National Human Rights Commission
 c) Comptroller and Auditor General of India
 d) NITI Aayog

- 9) The first Administrative Reforms Commission was set up in the year ____.
- a) 1950
 - b) 1980
 - c) 1966
 - d) None of these
- 10) What is the true meaning of the word Secular?
- a) All religions are equal in the eyes of the government
 - b) Special importance to a religion related to minorities
 - c) One religion is promoted by the government
 - d) None of these
- 11) Organisation of Village Panchayats is mentioned in ____.
- a) Article 40
 - b) Article 55
 - c) Article 15
 - d) None of these
- 12) Abolition of Untouchability in the Indian Constitution is related to ____.
- a) Article 32
 - b) Article 21
 - c) Article 17
 - d) Article 25

Q.2 Write short answer. (Any Four) 12

- a) Sovereign State.
- b) National Human Rights Commission.
- c) Article 32.
- d) Comptroller and Auditor General of India.
- e) Concept of Directive Principles of State Policy.
- f) Concept of Republic.

Q.3 Write short notes. (Any Two) 12

- a) Secular State.
- b) First Administrative Reforms Commission.
- c) NITI Aayog.
- d) Fundamental Duties of Citizens in the Constitution of India.

Q.4 Broad answers question. (Any One) 12

- a) Explain the structure and functions of Election Commission of India.
- OR**
- b) Discuss the relevance of Fundamental rights in the Indian Constitution.

Q.5 Broad answers question. 12

Describe the main features of the Indian Constitution.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: Oct/Nov-2023
Social Welfare Administration in Maharashtra (230127104)**

Day & Date: Saturday, 30-12-2023
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Max. Marks: 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.1 दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य व अचूक पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

06

- 1) सत्यशोधक समाजाची सुरुवात कोणी केली?
अ) राजर्षी शाहू महाराज ब) महात्मा गांधी
क) महात्मा फुले ड) यापैकी नाही
- 2) बेटी बचाओ बेटी पढाओ योजना कोणाशी संबंधित आहे?
अ) तरुण ब) मुलगी
क) दिव्यांग ड) ज्येष्ठ नागरिक
- 3) भारताच्या राज्यघटनेचे शिल्पकार म्हणून कोणाला संबोधले जाते?
अ) डॉ. बी. आर. आंबेडकर ब) महात्मा गांधी
क) जवाहरलाल नेहरू ड) यापैकी नाही
- 4) समाज कल्याण संकल्पना कोणत्या समाजाच्या कोणत्या घटकांशी संबंधित आहे?
अ) कल्याण ब) युद्ध
क) संरक्षण ड) वित्त
- 5) राजर्षी शाहू महाराज त्यांच्या ——— कार्यासाठी ओळखले जातात
अ) गरीब लोकांचे शिक्षण आणि कल्याण
ब) संरक्षण
क) औद्योगिक क्रांती
ड) संगणक तंत्रज्ञान
- 6) आदर्श ग्राम संकल्पना कोणी दिली?
अ) जवाहरलाल नेहरू ब) डॉ. बी. आर. आंबेडकर
क) नरेंद्र मोदी ड) महात्मा गांधी

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

06

- अ) समाज कल्याणची संकल्पना.
- ब) महाराष्ट्रातील महिला आणि मुलांसाठी विविध कल्याणकारी योजनांचा उल्लेख करा.
- क) महात्मा फुले यांचे समाज कल्याणातील योगदान.
- ड) महात्मा गांधीचे ग्रामस्वराज.

- प्र.3 टीपा लिहा** **06**
डॉ. बी. आर. आंबेडकरांचे समाजकल्याणावरचे विचार.
- प्र.4 विस्तृत उत्तरे प्रश्न (कोणताही एक)** **12**
अ) महात्मा गांधीजींचे समाजकल्याणावरचे विचार.
ब) राजर्षी शाहू महाराजांच्या महाराष्ट्रातील सामाजिक सुधारणा.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: Oct/Nov-2023
Social Welfare Administration in Maharashtra (230127104)

Day & Date: Saturday, 30-12-2023
 Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 06

- 1) Satyashodhak Samaj was started by whom?
 - a) Rajarshi Shahu Maharaj
 - b) Mahatma Gandhi
 - c) Mahatma Phule
 - d) None of these
- 2) Beti Bachao Beti Padhao scheme is related to whom?
 - a) Youth
 - b) Girl Child
 - c) Divyang
 - d) Senior Citizens
- 3) Who is called as the architect of the India's Constitution?
 - a) Dr. B. R. Ambedkar
 - b) Mahatma Gandhi
 - c) Jawaharlal Nehru
 - d) None of these
- 4) Social Welfare concept is related to which aspects of the society?
 - a) Welfare
 - b) Warfare
 - c) Defence
 - d) Finance
- 5) Rajarshi Shahu Maharaj is known for his _____ works.
 - a) Education & welfare of poor people
 - b) Defence
 - c) Industrial revolution
 - d) Computer technology
- 6) Adarsh Gram concept was given by whom?
 - a) Jawaharlal Nehru
 - b) Dr. B. R. Ambedkar
 - c) Narendra Modi
 - d) Mahatma Gandhi

Q.2 Write short answers. (Two) 06

- a) Concept of Social Welfare.
- b) Mention different welfare schemes for women & children in Maharashtra.
- c) Contributions of Mahatma Phule in welfare of the society.
- d) Gram Swaraj of Mahatma Gandhi.

Q.3 Write short answers. 06

Dr. B. R. Ambedkar's views on social welfare.

Q.4 Broad answers question. (Any One) 12

Mahatma Gandhiji's views on social welfare.

OR

Rajarshi Shahu Maharaj's social reforms in Maharashtra.